

Verslag van de seizoen afsluiting in Splendor op 6 juni 2017

Stipendiatenconcert 2017, Jaap van Hellenberg Hubar over Jan van Gilses opera *Thijl* en pianorecital door Camiel Boomsma

door Pieter van den Hout

Tussen half vijf en vijf uur, minder dan drie uur voor aanvang van het programma, werden alle ingrediënten aangeleverd voor een tot mislukken gedoemde slotavond. Sopraan Maari Ernits, een van de stipendiaten, belde om af te zeggen: door ziekte kon zij echt niet komen. En ook Charlotte Margiono belde: door een val in haar huis op die dag was zij dusdanig gehavend dat het voor haar onmogelijk was om 's avonds naar Splendor te gaan voor haar interview met Minze bij de Weg. In korte tijd moest alles op alles worden gezet om ervan te maken wat ervan te maken viel. Twee personen reddden de avond. Jaap van Hellenberg Hubar, voorzitter van de Stichting Lustrum Opera, project Thijl2018, wilde komen voor een korte voordracht over de uit 1940 daterende opera *Thijl* van Jan van Gilse (1881-1944). Na de spraakmakende productie *Rheingold op de Rijn* van vier jaar geleden komt het jubilerende Utrechtsch Studenten Concert volgend jaar opnieuw met een bijzondere opera, dit keer Van Gilses *Thijl*, nu alweer 37 jaar geleden in het Holland Festival voor het eerst en het laatst compleet uitgevoerd. Onze huispianist, Camiel Boomsma, kon nog komen als vervanger voor het gesprek met Charlotte Margiono. Met hen en met de twee wel aanwezige stipendiaten, mezzo-sopraan Leonie van Rheden en pianist Evert-Jan de Groot, hadden we een zeer geslaagde avond, met na afloop een gezellig samenzijn.

Campagnebeeld Thijl2018

Optreden stipendiaten

Na een openingswoord door voorzitter Leo Cornelissen beginnen Leonie van Rheden en Evert-Jan de Groot met twee stukken van Richard Strauss, *Sein wir wieder gut*, de aria van Der Komponist uit *Ariadne auf Naxos*, en *Morgen* (Opus 27 nr. 4), waarna Evert-Jan de ouverture tot *Tannhäuser* speelt in een transcriptie van Franz Liszt. Evert-Jan begeleidt Leonie tot slot van het stipendiatenprogramma weer, nu in *Lied der Waldtaube*, een van Arnold Schönbergs *Gurrelieder*. De decibellen galmden door de zaal, vooral in de *Tannhäuser*-ouverture. Al die noten in de orkestpartituur, streefde Liszt ernaar ze echt allemaal op te nemen in zijn pianotranscriptie? En ook was het verschil in atmosfeer voelbaar. De laat-Romantiek van Strauss, de volle Romantiek van Wagner en een al duidelijk voelbare neiging tot a-tonaliteit bij de vroege Schönberg.

Thijl2018

Na deze liederen blijft Evert-Jan de Groot achter de piano zitten en speelt a prima vista passages uit de proloog tot Van Gilses *Thijl*. Begeleid door diens spel begint Jaap van Hellenberg Hubar zijn betoog over deze opera: 'Thijl is terug, terug van weggeweest. Vanavond bent u een van de eersten die na 37 jaar deze muziek weer te horen krijgt...' Jan van Gilse was componist en verzetsstrijder. Hij streed voor recht en vrijheid, net als de hoofdpersoon Thijl, verzetsheld in de tachtigjarige oorlog. Na een liedje van Thijl, het spotlied van de snoek, wordt de vader van Thijl geëxecuteerd en gaat Thijl in het verzet. In de opera zit een boodschap: Vrijheid en tolerantie zijn niet vanzelfsprekend. We moeten bereid zijn ervoor te vechten, net als Thijl en net als componist Van Gilse zelf. Ik geniet van het verhaal en vooral ook van de muziek vol plotselinge harmonische wendingen. Voor mij (PvdH) was het, nu dus alweer 37 jaar geleden, mijn allereerste opera. Nooit had ik zoiets meegemaakt, ik genoot van John Bröcheler, die de titelrol had, van het Amsterdams Philharmonisch Orkest onder leiding van Anton Kersjes. Ik zie nog voor me hoe ze het slotapplaus in ontvangst namen. Een oer-Hollandse opera met oer-Hollandse beelden, voor ons zo herkenbaar, en die dan afgezet tegen het beeld van Philips de Tweede op zijn troon. Gaat dit zien, zou ik zeggen. Project Thijl2018 zou ook een mooie aanleiding kunnen zijn voor De Nationale Opera om *Thijl*, misschien in een eigentijdse regie dan in 1980, op zijn programma te zetten. Voor meer informatie over Thijl2018, ga naar www.thijl2018.nl.

Leonie van Rheden en Evert-Jan de Groot op de foto met hun stipendiatendiploma's

Na de bijdragen van de stipendiaten en Jaap van Hellenberg Hubar spreekt de voorzitter eerst de stipendiaten toe: 'Wij zijn blij dat wij ook dit jaar weer drie stipendiaten kunnen uitzenden naar Bayreuth, en hopen daarmee studenten kennis te laten maken met de muziek van Wagner. We zijn daarbij overigens geholpen door Hans Middelhuis. Die spoort de kandidaten op en stelt ze voor aan het bestuur. Hans, blij dat je dit voor ons doet!' De voorzitter geeft de aanwezige stipendiaten de diploma's die vanuit Bayreuth zijn aangeleverd. Vervolgens dankt hij Jaap van Hellenberg Hubar dat hij op zo korte termijn onder ons wilde zijn om over het bijzondere lustrumproject van het Utrechtsch Studenten Concert te vertellen. De stipendiaten en Jaap van Hellenberg Hubar krijgen bloemen en van de aanwezigen een hartelijk applaus, waarna er een pauze is.

Recital Camiel Boomsma

Na de pauze meldt de voorzitter dat Charlotte Margiono er weliswaar nu niet is, maar dat het genootschap het met haar geprogrammeerde gesprek wel wil inhalen. Het bestuur gaat op zoek naar een oplossing: in november misschien een gecombineerde avond waarop het interview met Charlotte Margiono alsnog kan plaatsvinden en stipendiaat Maari Ernits het door haar aangekondigde programma kan komen vertolken. Vervolgens geeft hij het woord aan Camiel Boomsma, die het tweede deel van de avond zal vullen. Dit

keer ook met repertoire waarin we hem niet eerder hoorden. Camiel geeft aan dat hij dit keer behalve Wagner inderdaad ook Chopin zal spelen. Hij begint met Chopins Nocturne opus 9 nummer 1 in bes-klein, en speelt vervolgens diens Impromptu opus 51 nummer 3 in g-klein. Daarna speelt hij in een pianotranscriptie van Liszt Schuberts *Gretchen am Spinnrade* en tot slot eindigt hij toch nog met Wagner, *Isoldes Liebestod* in de pianotranscriptie van Liszt. Het publiek bedankt Camiel voor zijn verfijnde

spel met een hartelijk applaus. De voorzitter dankt hem omdat hij zo snel heeft willen inspringen. Hij wijst erop dat Camiel op 14 augustus optreedt in Bayreuth, interessant voor wie daar dan is. Nadat hij Camiel als dank een boek heeft gegeven met enige van Wagners geschriften in de vertaling van Philip Westbroek, doet hij nog enkele mededelingen en sluit de avond af.